

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

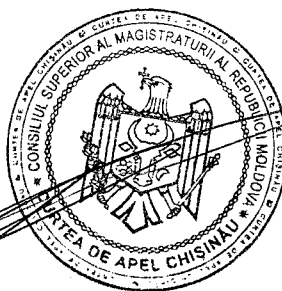
4-3572/14/18 No. 14.10.18

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

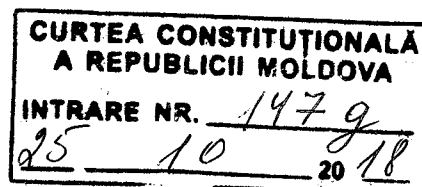
Mun. Chișinău, Strada Alexandru Lăpușneanu 28, Md-2004

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău la solicitarea avocatului Bot Alexandru, vă expediază dosarul penal nr. 16rj-614/18 în privința inculpatului Tabunșcik Vladimir Ilia, privind sesizarea excepției de neconstituționalitate prezentată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1), lit. a) și lit. g) din Constituție.

Judecător

Ion Bulhac

Dosarul nr. 16rj-614/18
02-ij_16rj-19805-24092018

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocan)
Judecător Igor Bațalai

ÎNCHEIERE

02 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatului

Inculpatului

Interpretului

Iurie Melinteanu

Ghenadie Lîsîi și Ion Bulhac
Dina Soldatov, Maria Tcacenco

Tatiana Timofti-Rusanovschi

Alexandru Bot

Tabunșcik Vladimir

Natalia Petrov

Judecând în ședință de judecată închisă, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12 septembrie 2018, prin care a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu inculpatului Tabunșcik Vladimir Ilia, domiciliat în mun. Chișinău, str. Gheorghe Madan 87/1 ap.3, cu eliberarea mandatului de prelungire a arestului preventiv pe numele lui pe un termen de 30 (treizeci) zile.

CONSTATĂ:

Tabunșcik Vladimir este acuzat de comiterea delapidării averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu, de două sau mai multe persoane, în proporții mari.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12 septembrie 2018, a fost prelungită măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu inculpatului Tabunșcik Vladimir Ilia, a.n. 12.09.1969, domiciliat în mun. Chișinău, str. Gheorghe Madan 87/1 ap.3, cu eliberarea mandatului de prelungire a arestului preventiv pe numele lui pe un termen de 30 (treizeci) zile.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, avocatul Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii și respingerea demersului ca nefondat.

În ședința de judecată a instanței de recurs avocatul Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir a solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității *art.186 alin.(10¹) pct.2) Cod de procedură Penală* în partea ce vizează sintagma „*în temeiul ordinului emis de Procurorul General*”.

Autorul sesizării excepției de neconstituționalitate indică următoarele motive:

- art. 6 alin. 1) CPP prevede expres că procesul penal se desfășoară în baza unei liste exhaustive de acte procedurale, definite drept documente prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de cod, și anume: ordonanță, proces-verbal,

rechizitoriul, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc. Deci, în limita procesului penal, organul de urmărire penală poate uza doar de 3 categorii de acte procedurale de dispoziție: Ordonanța - hotărâre a organului de urmărire penală, adoptată în cursul procesului penal (art. 6 pct. 28 CPP); Procesul-verbal - actul de documentare a acțiunii de urmărire penală (art. 260 alin. (1) CPP); Rechizitoriul - actul de argumentare a învinuirii inculpatului, întocmit la terminarea urmăririi penale (art. 296 alin. (1) CPP);

- pe cale de consecință, rezultă că procurorul general poate decide confirmarea extinderii termenului de menținere a măsurii de arest doar prin Ordonanță, care urmează a fi anexată la demersul prezentat instanței. Or, la caz pentru persoana Procurorului General art. 186 alin. (101) pct. 2) CPP, reglementează existența unui act procedural calitativ diferit de lista sus-reprodusă, și anume: „Ordinul”;

- problema constituționalității sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General”, urmează a fi soluționată prin analiza comparativă a respectivei instituții cu alte construcții normative similare, utilizate în cadrul procesului penal. Or, cele mai multe caracteristici comune pot fi identificate în raport cu instituția actelor emise de judecătorul de instrucție, abilitat similar Procurorului General cu atribuții de autorizare a anumitor acțiuni procedurale. Astfel, în cazul actelor procedurale necesare a fi confirmate de către judecătorul de instrucție acesta în mod obligatoriu și imperativ se expune asupra problemei prin încheiere judecătorească și nu prin aplicarea parafei pe documentul ce se cere a fi confirmat.

- Astfel, Codul de procedură penală prevede posibilitatea autorizării acțiunilor procesuale de către judecătorul de instrucție prin încheiere motivată în următoarele cazuri: cercetării la fața locului în domiciliu (art.118); examinării corporale silite (art. 119); exhumării cadavrului (art.121); efectuării percheziției (art.125); ridicării de obiecte și documente care constituie secret de stat, comercial, bancar, precum și ridicării informației privind convorbirile telefonice (art. 126); percheziției corporale și ridicării de obiecte și documente care se află în hainele, în lucrurile sau pe corpul persoanei (art. 130); sechestrării corespondenței (art. 133); interceptării comunicărilor telefonice, prin radio sau altor convorbiri cu utilizarea mijloacelor tehnice (art. 135); înregistrării de imagini (art. 137); internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei medico-legale sau psihiatrice (art. 152); nimicirii corpurilor delictive - substanțele explozive și alte obiecte care prezintă pericol pentru viața și sănătatea omului și din acest motiv nu pot fi păstrate până la soluționarea cazului (art. 159); punerii bunurilor sub sechestru și, ridicării acestora (art.205, 210); luării silite de probe pentru cercetarea comparativă (art.154-156, 301); suspendarea provizorie din funcție (art.302); aplicarea amenzii judiciare (art. 302) etc.;

- la data de 28 iulie 2006 Parlamentul Republicii Moldova adoptat Legea nr. 264 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în temeiul căruia au fost modificate toate prevederile CPP referitoare la rezoluția judecătorului de instrucție, sintagma fiind înlocuită cu cea de încheiere motivată. Or, respectiva modificare a intervenit inclusiv datorită multiplelor sesizări ale Curții Europene a Drepturilor Omului relativ caracterului nemotivat al „rezoluțiilor” judecătorilor de instrucție naționali, prin care se autorizau percheziții, interceptări telefonice, ridicări de obiecte etc;

- Codul de Procedură Penală reglementează noțiunea de „ordin” al Procurorului General pentru prelungirea termenului de menținere a măsurii de arest în termeni vagi și

generali. Or, noțiunea „ordinului” menționat suferă de aceleași vicii ca și instituția „rezoluției” judecătorului de instrucție. În mod particular legea procesual penală nu-l obligă pe Procurorul General să formuleze ordinul în cauză într-o variantă motivată și argumentată, precum și în limitele unui act procedural-penal prevăzut de legea procesuală;

- acordul furnizat în limitele art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, similar autorizării judecătorului de instrucție pentru exercitarea unei acțiuni procesuale, constituie prin sine o formă de control a acțiunilor efectuate de organul de urmărire penală. Respectiv, pentru a decide prelungirea termenului de menținere în arest, Procurorul General sau adjunctii săi ar trebui să respecte următoarele condiții: 1. Autorizarea prelungirii termenului este prevăzută de lege; 2. Această prelungire să fie necesară; 3. Această prelungire să urmărească un scop legitim; 4. Să respecte principiul proporționalității între dreptul sau libertatea persoanei garantate de lege și necesitatea efectuării acțiunii procesuale solicitate;

- în cazul expertizării textului art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP și în particular a sintagmei „în temeiul ordinului (...)” rezultă că respectiva normă nu trece testul de constituționalitate cel puțin pentru prima condiție de legalitate. Or, în limita procesului penal, acuzarea poate uza doar de 3 categorii de acte procedurale de dispoziție: ordonanța, procesul-verbal și rechizitoriul. Noțiunea „ordinului” (similar celei de rezoluție) nu poate fi tratată ca act procedural distinct și urmează a fi valorificat doar în baza unei ordonanțe motivate a Procurorului General. Respectiv, legea procesual-penală nu definește un asemenea act procesual-penal ca „ordinul”. În mod similar și până la modificarea CPP, operată prin Legea nr. 264 din 28.07.2006, legea procesual-penală nu definea conținutul unui asemenea act ca „rezoluția” judecătorului de instrucție;

- respectiv, în contextul în care, art. 255 alin. (3) CPP prevede că efectuarea tuturor acțiunilor procesuale se dispune doar prin ordonanță motivată, este absolut abuziv de a autoriza prelungirea termenului de menținere în arest de către Procurorul General prin „ordin”, care în practică se realizează prin simpla parafare a unui demers, prin care se cere extinderea termenului respectiv.

În cadrul ședinței de judecată în instanța de recurs avocatul Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir, cât și ultimul au solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu art. 135 alin. (1), lit. a) și lit. g) din Constituție.

Acuzatorul de stat Tatiana Timofti-Rusanovschi în ședința de judecată nu a susținut cererea avocatului Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de recurs consideră că cererea apărării urmează a fi admisă referitor la verificarea constituționalității *art.186 alin.(10¹) pct.2) Codul de Procedură penală al RM*, din următoarele considerente.

Art.186 alin.(10¹) pct.2) CPP statuează că, demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către: Procurorul General sau de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor.

Conform prevederilor art.312 alin.1) CPP, controlul judiciar al legalității încheierii judecătorului de instrucție privind măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor, adoptate în condițiile art.308-310, se efectuează de către instanța judecătorească ierarhic superioară într-un complet format din 3 judecători.

Conform prevederilor art. 437 CPP alin.1) Pot fi atacate cu recurs: 1) sentințele pronunțate de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate; 3) sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție; 3¹) încheierile privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, adoptate conform prevederilor art.313; 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac. (2) Încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

În temeiul prevederilor art.441 alin.(2) CPP, instanța de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate și cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situația părții în favoarea căreia s-a declarat recurs.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) Cod procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția RM, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Prin Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) s-a examinat sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 9 decembrie 2015, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, de către Curtea Supremă de Justiție, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova hotărând: În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1), lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

Conform prevederilor art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

Instanța de recurs, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale RM nr. 2 din 09.02.2016, în cererea înaintată de către avocatul Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir în cadrul ședinței de judecată și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii apărării și sesizarea Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității *art.186 alin.(10¹) pct.2) Cod de procedură Penală* în partea ce vizează sintagma „*în temeiul ordinului emis de Procurorul General*”.

În baza celor expuse *supra*, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 342 Cod de procedură penală, art. 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția RM, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea avocatului Alexandru Bot în interesele inculpatului Tabunșcik Vladimir privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederilor *art.186 alin.(10¹) pct.2) Cod de procedură Penală* în partea ce vizează sintagma „*în temeiul ordinului emis de Procurorul General*”.

Încheierea este irevocabilă.

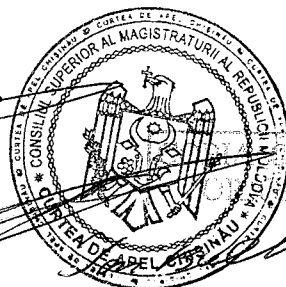
Președintele ședinței, judecător

Iurie Melinteanu

Judecători

Ghenadie Lîsfi

Ion Bulhac

RESPUNDE
JUCĂTORULUI

Judecătoria Chișinău (Ciocana)
Judecător: Igor Bațalai
Dosar nr. 1-175/2018
Nr. 12-1-30009-04052018

123
CURTEA DE APEL CHIȘINĂU
mun. Chișinău, str. Teilor, 4

Recurent: Tabușciik Vladimir
mun. Chișinău, str. Gh. Madan, 87/1, ap. 3

Avocatul recurentului: Bot Alexandru
Biroul Asociat de Avocați „Institutul de Drept Privat”
mun. Chișinău, str. Calea Orheiului 125/1,
MD 2020, Republica Moldova
e-mail: baa.idp@gmail.com
tel. +373 68 11 11 46

Procuror: Drozdov Ana
Procuratura pentru Combaterea Criminalității
Organizate și Cauze Speciale

CERERE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

În fapt, Tabușciik Vladimir este acuzat de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale că a comis delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu, de două sau mai multe persoane, în proporții mari, în următoarele circumstanțe:

Tabușciik Vladimir a fost reținut la data de 20.11.2017, orele 07²⁰ iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 22.11.2017, în privința învinutului Tabușciik Vladimir Ilia a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile. Ulterior această măsură a fost schimbată, fiind aplicat față de inculpat arestul la domiciliu.

Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (Ciocana) din 12.09.2018 măsura de arest la domiciliu a fost prelungită, instanța constatând că au fost respectate prevederile art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP. Or, norma invocată prevede că demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către Procurorul General sau de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor. E de menționat că la data emiterii Încheierii Judecătoriei Chișinău (Ciocana) din 12.09.2018, inculpatul Tabușciik Vladimir se afla în arest timp de 9 luni și 24 de zile.

Conform materialelor pricinii rezultă că Încheierea Judecătoriei Chișinău (Ciocana) din 12.09.2018 a fost emisă în baza demersului procurorului Ana Drozdov, din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, înregistrat la data de 08.09.2018 sub nr. 17236. Respectivul demers este contrasemnat de către procurorul General, Eduard Harunjen, prin aplicarea parafei „De acord” pe textul demersului. Astfel, consideră acuzarea de stat că a respectat prevederile art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, care reglementează obligația emiterii unui ordin de către Procurorul General în vederea autorizării solicitării prelungirii termenului de arest la domiciliu.

Prin prezenta venim să contestăm constituționalitatea sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” din art. 186 alin. (10¹) pct. 2) Cod de Procedură Penală.

Astfel, motivele de fapt și de drept ale pretențiilor de neconstituționalitate au fost dezvoltate în formularul anexat la prezenta cerere.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

124

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Or, raportat la textul evidențiat constatăm că la moment nu există impedimente pentru dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate.

În baza celor menționate,

SOLICITĂM:

1. Admiterea cererii;
2. Dispunerea prin Încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate relativă exercitării controlului constituționalității sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” din art. 186 alin. (10¹) pct. 2) Cod de Procedură Penală.

Anexă: Formularul sesizării – 4 exemplare.

Alexandru BOT

Avocatul lui Tabunșcik Vladimir

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușeanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

***prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituție***

AUTORUL SESIZĂRII:

1. **Nume:** Bot
2. **Prenume:** Alexandru
3. **Funcția:** Avocat
4. **Adresa:** Biroul Asociaț de Avocați „Institutul de Drept Privat”, mun. Chișinău, str. Calea Orheiului, 125/1
5. **Tel/fax:** +373 22 46 00 15, mob. +373 68 11 11 46
6. **E-mail:** bot.alexandru@law.md

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” din art. 186 alin. (10¹) pct. 2) Cod de Procedură Penală.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 66 Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

(...)

c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării; (...).”

2. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8) sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

3. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept”.

Articolul 7. Presumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod”.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)”.

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizînd unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decît cele prevăzute de această Convenție”.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

În fapt, Tabușcik Vladimir este acuzat de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale că a comis delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu, de două sau mai multe persoane, în proporții mari, în următoarele circumstanțe:

Tabușcik Vladimir a fost reținut la data de 20.11.2017, orele 07²⁰ iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 22.11.2017, în privința învinutului Tabușcik Vladimir Ilia a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile. Ulterior această măsură a fost schimbată, fiind aplicat față de inculpat arestul la domiciliu.

Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău (Ciocana) din 12.09.2018 măsura de arest la domiciliu a fost prelungită, instanța constatînd că au fost respectate prevederile art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP. Or, norma invocată prevede că demersul procurorului de prelungire a termenului arestării preventive urmează a fi încuviințat în scris de către Procurorul General sau de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General – în cazul în care se solicită prelungirea arestării preventive pentru un termen mai mare de 6 luni și, respectiv, pentru un termen mai mare de 4 luni, în cazul minorilor. E de menționat că la data

emiterii Încheierii Judecătorei Chişinău (Ciocana) din 12.09.2018, inculpatul Tabunşcik Vladimir se afla în arest timp de 9 luni și 24 de zile.

Conform materialelor pricinii rezultă că Încheierea Judecătorei Chişinău (Ciocana) din 12.09.2018 a fost emisă în baza demersului procurorului Ana Drozdov, din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, înregistrat la data de 08.09.2018 sub nr. 17236. Respectivul demers este contrasemnat de către procurorul General, Eduard Harunjen, prin aplicarea parafei „De acord” pe textul demersului. Astfel, consideră acuzarea de stat că a respectat prevederile art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, care reglementează obligația emiterii unui ordin de către Procurorul General în vederea autorizării solicitării prelungirii termenului de arest la domiciliu.

La acest capitol ținem să evidențiem că în parametri vagi și generali Codul de Procedură Penală reglementează noțiunea de „ordin” al Procurorului General pentru solicitarea prelungirii termenului de arest (sau arest la domiciliu) în cazul în care măsura a fost aplicat pe o perioadă mai mare de 6 luni. În mod particular legea procesual penală nu-l obligă pe Procurorul General să formuleze ordinul în cauză într-o variantă motivată și argumentată, precum și în limitele unui act procedural-penal prevăzut de legea procesuală (ordonanță).

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Reieșind din prevederile art.7 alin.(3) Cod de procedură penală în coroborare cu Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la sintagma „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” din art. 186 alin. (10¹) pct. 2) Cod de Procedură Penală evidențiem că art. 6 alin. 1) CPP prevede expres că procesul penal se desfășoară în baza unei liste exhaustive de *acte procedurale*, definite drept **documente prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.** Deci, în limita procesului penale, organul de urmărire penală poate uza doar de 3 categorii de acte procedurale de dispoziție:

- a. Ordonanța - hotărâre a organului de urmărire penală, adoptată în cursul procesului penal (art. 6 pct. 28 CPP);
- b. Procesul-verbal – actul de documentare a acțiunii de urmărire penală (art. 260 alin. (1) CPP);
- c. Rechizitoriul – actul de argumentare a învinuirii inculpatului, întocmit la terminarea urmăririi penale (art. 296 alin. (1) CPP).

Pe cale de consecință, rezultă că procurorul general poate decide confirmarea extinderii termenului de menținere a măsurii de arest doar prin Ordonanță, care urmează a fi anexată la demersul prezentat instanței. Or, la caz pentru persoana Procurorului General art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, reglementează existența unui act procedural calitativ diferit de lista sus-reprodusă, și anume: „Ordinul”.

Considerăm că problema constituționalității sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General”, urmează a fi soluționată prin analiza comparativă a respectivei instituții cu alte construcții normative similare, utilizate în cadrul procesului penal. Or, cele mai multe caracteristici comune pot

identificate în raport cu instituția actelor emise de judecătorul de instrucție, abilitat similar Procurorului General cu atribuții de autorizare a anumitor acțiuni procedurale.

Astfel, în cazul actelor procedurale necesare a fi confirmate de către judecătorul de instrucție acesta în mod obligatoriu și imperativ se expune asupra problemei prin Încheiere judecătorească și nu prin aplicarea parafei pe documentul ce se cere a fi confirmat. Astfel, Codul de procedură penală prevede posibilitatea autorizării acțiunilor procesuale de către judecătorul de instrucție prin **Încheiere motivată** în următoarele cazuri: cercetării la fața locului în domiciliu (art.118); examinării corporale silite (art.119); exhumării cadavrului (art.121); efectuării percheziției (art.125); ridicării de obiecte și documente care constituie secret de stat, comercial, bancar, precum și ridicării informației privind convorbirile telefonice (art.126); percheziției corporale și ridicării de obiecte și documente care se află în hainele, în lucrurile sau pe corpul persoanei (art.130); sechestrării corespondenței (art.133); interceptării comunicărilor telefonice, prin radio sau altor convorbiri cu utilizarea mijloacelor tehnice (art.135); înregistrări de imagini (art.137); internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei medico-legale sau psihiatrice (art.152); nimicirii corpurilor delict - substanțele explozive și alte obiecte care prezintă pericol pentru viața și sănătatea omului și din acest motiv nu pot fi păstrate până la soluționarea cazului (art.159); punerii bunurilor sub sechestrul și ridicării acestora (art.205, 210); luării silite de probe pentru cercetarea comparativă (art.154-156, 301); suspendarea provizorie din funcție (art.302); aplicarea amenzii judiciare (art.302) etc.

În acest sens, ținem să menționăm că la data de 28 iulie 2006 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 264 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în temeiul căruia au fost modificate toate prevederile CPP referitoare la rezoluția judecătorului de instrucție, sintagma fiind înlocuită cu cea de Încheiere motivată. Or, respectiva modificare a intervenit inclusiv datorită multiplelor sesizări ale Curții Europene a Drepturilor Omului relativ caracterului nemotivat al „rezoluțiilor” judecătorilor de instrucție naționali, prin care se autorizau percheziții, interceptări telefonice, ridicări de obiecte etc.

Astfel, în cazul în cazul *Mancevschi c. Moldovei* (Cererea nr. 33066/04), Curtea notează că autorizarea percheziției eliberată de către judecătorul de instrucție, a reprodus aproape în întregime ordonanța ofițerului de urmărire penală și nu a indicat vreun detaliu referitor la ceea ce urma să fie căutat pe parcursul percheziției. Mai mult, autorizarea a fost formulată în termeni extrem de generali, pur și simplu autorizând „percheziția oficiului [reclamantului] „Lex Consulting SRL” situat la [adresa]”.

Curtea evidențiază că este frapată de această formulare generală, care a acordat ofițerului de urmărire penală o discreție nelimitată de a căuta orice dorea el atât la biroul, cât și la domiciliul reclamantului. Autorizarea nu conținea nici o informație despre motivele pentru care se credea că în urma percheziției apartamentului reclamantului și a biroului acestuia s-ar fi obținut probe cu privire la vreo abatere (a se compara cu hotărârea în cauza *Niemietz*, citată mai sus, § 37; *Ernst and Others v. Belgium*, nr. 33400/96, § 116, 15 iulie 2003; și *Smirnov*, citată mai sus, § 47). Doar după ce poliția a intrat în apartamentul reclamantului, acestuia i s-a cerut să predea „telefonul mobil și documentele referitoare la *Rusman Ltd*” (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

În aceste circumstanțe, și în special având în vedere formularea în termeni generali a autorizărilor pentru efectuarea perchezițiilor (...), Curtea constată că autoritățile naționale nu au adus motive „relevante și suficiente” pentru autorizarea perchezițiilor.

Reiterăm că în aceiași parametri vagi și generali Codul de Procedură Penală reglementează noțiunea de „ordin” al Procurorului General pentru prelungirea termenului de menținere a măsurii de arest. Or, noțiunea „ordinului” menționat suferă de aceleași vicii ca și instituția „rezoluției” judecătorului de

instrucție. În mod particular legea procesual penală nu-l obligă pe Procurorul General să formuleze ordinul în cauză într-o variantă motivată și argumentată, precum și în limitele unui act procedural-penal prevăzut de legea procesuală.

Cu alte cuvinte, acordul furnizat în limitele art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, similar autorizării judecătorului de instrucție pentru exercitarea unei acțiuni procesuale, constituie prin sine o formă de control a acțiunilor efectuate de organul de urmărire penală. Respectiv, pentru a decide prelungirea termenului de menținere în arest, Procurorul General sau adjuncții săi ar trebui să respecte următoarele condiții:

1. Autorizarea prelungirii termenului este prevăzută de lege;
2. Această prelungire să fie necesară;
3. Această prelungire să urmărească un scop legitim;
4. Să respecte principiul proporționalității între dreptul sau libertatea persoanei garantate de lege și necesitatea efectuării acțiunii procesuale solicitate.

În cazul expertizării textului art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP și în particular a sintagmei „în temeiul ordinului (...)” rezultă că respectiva normă nu trece testul de constituționalitate cel puțin pentru prima condiție de legalitate. Or, reiterăm că în limita procesului penal, acuzarea poate uza doar de 3 categorii de acte procedurale de dispoziție: ordonanța, procesul-verbal și rechizitoriul. Noțiunea „ordinului” (similar celei de rezoluție) nu poate fi tratată ca act procedural distinct și urmează a fi valorificat doar în baza unei ordonanțe motivate a Procurorului General. Respectiv, legea procesual-penală nu definește un asemenea act procesual-penal ca „ordinul”. În mod similar și până la modificarea CPP, operată prin Legea nr. 264 din 28.07.2006, legea procesual-penală nu definea conținutul unui asemenea act ca „rezoluția” judecătorului de instrucție.

În contextul particular al reglementărilor constituționale evidențiem că art. 4 alin. (1) și (2) din Constituție prevede că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Or, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale. Astfel, art. 6 par. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998, reglementează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...) Mai mult, art. 17 al aceluiași tratat internațional prevede că nicio dispoziție din Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție. Or, în limita art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP, în particular prin noțiunea „ordinului” de prelungire a termenului de arest, în fapt este viciată instituția dreptului la un proces echitabil, pe motiv că statul nu asigură aplicarea uniformă a legii procesual-penale în partea definirii exhaustive a actelor procedurale în baza cărora poate acționa acuzarea de stat, în particular Procurorul General. Situație care per final duce la abuzuri constatate de Curte de la Strasbourg în cazul *Mancevschi c. Moldovei*. Pe cale de consecință, statul prin inserarea noțiunii „ordinului” în textul art. 186 alin. (10¹) pct. 2) CPP și-a violat propriile reglementări constituționale, în speță art. 66 lit. c) din Constituție, care stipulează că Parlamentul interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

Respectiv, în contextul în care, reiterăm, art. 255 alin. (3) CPP prevede că efectuarea tuturor acțiunilor procesuale se dispune doar prin ordonanță motivată, este absolut abuziv de a autoriza prelungirea termenului de menținere în arest de către Procurorul General prin „ordin”, care în practică se realizează prin simpla parafare a unui demers, prin care se cere extinderea termenului respectiv.

V. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(...)

VI. CERINȚELE AUTORULUI

Exercitarea controlului constituționalității sintagmei „în temeiul ordinului emis de Procurorul General” din art. 186 alin. (10¹) pct. 2) Cod de Procedură Penală

Alexandru BOT

Avocatul lui Fabușcik Vladimir